

Ds Jaco Zuurmond

Exodus 20 – gelezen in het Exodus-jaar – 17 mei 2020

Gemeente van de Levende,

"We zijn 80-plussers die te dik zijn en gerookt hebben aan het redden.
Op een gegeven moment moet er gewoon een belangenafweging komen:
hoeveel economische schade is ons het redden van mensen die waarschijnlijk tóch daarna binnen twee jaar waren doodgegaan waard?"

Deze woorden sprak Jort Kelder begin april...
toen zeg maar het eerste verzet tegen de 'Lockdown' vorm begon te krijgen.
Toegegeven... dat was zeer bot geformuleerd – Jort heeft dat zelf later ook wel erkend -,
en belangrijker: het klopt ook niet...
we zijn niet alleen oude mensen aan het redden...
we proberen vooral een totale chaos in de maatschappij te voorkomen, doordat overal te veel mensen in één keer uitvallen...

Maaaarrrrrr...
de gewraakte zin van Jort Kelder maakt wel duidelijk
hoe ingewikkeld de keuzes zijn waar we deze tijd van Corona voor staan.
De focus die de afgelopen 2,5 maand lag op het indammen van Corona was bepaald niet gratis.
"Het leven is méér dan 'economie' ", zo zou je tegen Jort in willen opmerken,
maar dat de economie instort... gaat óók gevolgen hebben voor onze gezondheid...
ook dat weten we allemaal.
En dan al die andere gevolgen... dat we niet op bezoek konden bij onze ouders, bij onze kinderen,
kleinkinderen... dat partners van mensen in verzorgingshuizen niet meer samen konden zijn, ook niet éven...
daar hangt geen prijskaartje aan, maar het is niet gratis, bepaald niet. De keuze voor Lockdown was en is niet gratis. En leg dan de verschillende kanten maar eens op een weegschaal...

"Dat wij het leven hooghouden",
zo klinkt nu al weer sinds Pasen elke zondag aan het eind van onze kerkdienst.
Welk leven willen we ook al weer hoog-houden?
Dat van de Coronapatiënten op de Intensive Care?
Of dat van de kankerpatiënt die nu een vroege diagnose is misgelopen?
En als we als samenleving partners gedwongen van elkaar scheiden...
is dat 'het leven hooghouden'?

"Ik ben de Heer uw God, die u uit Egypte, uit de slavernij, heeft bevrijd" – zo klinkt als aanhef van de Tien Woorden, vandaag, vanaf de Sinaï.
Als één ding duidelijk word in deze ingewikkelde tijd dan is het dat vrijheid niet betekent dat je maar kan doen wat je wilt.
Ja, dat kan wel, als je een bord voor je kop houdt.
Maar alles wat wij doen heeft consequenties, en daar kan je nooit onder uit.
Al onze keuzes hebben gevolgen. Voor onszelf... maar veel meer nog voor de mensen met wie we leven.
Het is niet voor niets dat alle Tien Woorden relatiewoorden zijn.
Ze gaan allemaal over de relatie met de a(A)nder

– al of niet met hoofdletter geschreven
– maar die hoofdletter maakt niet zo veel uit:
God is Heilig... maar voor God is onze medemens niet veel minder heilig.
De ander en God vallen zo goed als... samen... in het mensbeeld van de Bijbel, in het mensbeeld van de Tien Woorden.

De Tien Woorden gaan over de kwaliteit van onze relatie,
temidden van al die ingewikkeldheid.

We doen de Tien Woorden zó tekort als we ze beschouwen als een setje ge- en verboden – dit mag niet, en dit moet wel.

Want dan werken ze niet... Denk alleen al aan dat 'het leven hooghouden' ('niet doodslaan')...

De tien woorden nemen op geen enkele manier de enorme keuzes weg, met al die consequenties, waar je in het leven voor komt te staan.

En, lieve mensen, tot nu toe waren de grootste keuzes in de Coronatijd nog overheidsbeleid,
en dat was in zekere zin nog makkelijk.

Als straks de overheid de teugels los laat...

krijgen wij het véél moeilijker.

Dan moet je dus zélf beslissen...

of je dat verpleeghuis in gaat of niet.

Of jij het risico wilt lopen dat *jij* degene bent die daar het Coronavirus binnenbrengt... met alle gevolgen van dien... voor de bewoners, voor het personeel...

Ik hoorde het verhaal van een verpleegster in De Posten... die haar verantwoordelijkheid zo serieus nam dat zij in het huis van de oppas is gaan wonen – en de oppas woont nu bij haar man en kinderen – om zo vooral het risico te verkleinen dat zij als verpleegster vanuit haar gezin het Coronavirus in De Posten mee naar binnen zou brengen...

En mensen als die moeder werken dus in het verpleeghuis waar jij je vader wilt bezoeken...

Als je dat weet... durf je dan nog naar binnen...???

“Het leven hooghouden” – hoe doe je dat concreet? Wat betekent dat concreet voor al die grote en kleinere keuzes waar ik voor sta?

Nee, de Tien Woorden komen dan niet als simpel antwoord.

En we zullen ons nooit achter welk van de Tien Woorden ook kunnen verschuilen.

Het blijft altijd *jóuw* keuze... en *jóuw* keuzes zullen altijd consequenties hebben...

We leven nu eenmaal niet in een reageerbuisje. Leven is áltijd vuile handen krijgen. Kiezen brengt áltijd schuld met zich mee.

Maar precies daar willen de Tien Woorden naast ons staan.

Om in die ingewikkelde keuzes houvast te geven.

Richting te wijzen.

Diepte te geven – het gaat in die concrete vragen om meer – om zoveel meer. \

Er is in al die keuzes veel te verliezen... maar ook zo veel te winnen (!),

zo laten de Tien Woorden ons voelen.

Durf ze dus maar aan, de keuzes waar je voor staat.

Durf de werkelijkheid onder ogen te zien.

Loop niet weg voor de vragen, maar maak ze veeleer bespreekbaar:

“Als ik zelf op de IC moet worden opgenomen, vanwege Corona, doe ik dat dan, of moet dat dan maar niet...

als ik weet hoe groot de belasting is voor het zorgsysteem,

als ik weet hoe groot de kans is op stolsels in m'n bloed...

als ik weet hoe groot de consequenties kunnen zijn van een wekenlange coma...

maar omgekeerd, moet ik jou, mijn lief, dan alleen door laten leven

omgekeerd, bij wie kunnen mijn kleinkinderen dan nog zo eerlijk zijn als ze bij mij durven te zijn..." enz. enz.

Voor alle duidelijkheid (!):

Deze vragen kennen geen leeftijdsgrens.

Ze gelden voor 80+ net zo hevig als voor iemand van 57 die over 3 weken 58 wordt, met bovendien enige aanleg voor obesitas.

En óók voor alle duidelijkheid: er is geen goed antwoord.

Er is alleen jÓuw antwoord, met alle consequenties van dien.

Maar hoe wil jij 'het leven hooghouden', in de vraag waar jij voor staat.

Welk leven? Wiens leven? Waartoe dát leven? Dat vooral - waartóe:

Tien Woorden willen ons helpen om al die vragen toch te verbinden met de diepste zin van ons leven en samenleven.

Wat hoop ik op een gemeente die het durft – zoals we dat lang geleden aan het begin van het euthanasiedebat ook durfden: in uiterste eerlijkheid de ingewikkelde vragen te met elkaar te delen. In het licht van dat prachtige visioen van samen, dat ons in de Tien Woorden gegeven is.

Wat hoop ik op een gemeente die de grote keuzes waar we voor staan durft te delen voor Gods aangezicht.

Zonder taboes, zonder versimpeling. Samen de vragen delen...

Er is geen goed, er is geen fout.

Maar onze keuzes, de grote keuzes én de kleine,

zo beseffen we daar voor Gods aangezicht,

raken altijd aan meer. Aan de zin van ons bestaan...

die doorklinkt in Tien prachtige Woorden...

waarmee onze lieve Heer ons wil bemoedigen om het leven samen aan te gaan.

In het diepe vertrouwen dat als wij eerlijk kiezen,

bij hem vergeving zal zijn voor de pijn die wij onontkoombaar steeds weer op ons nemen.

Dát is de vrijheid waar het Hem om gaat.

Amen

Inleiding op Evangelie

"Ik ben de Heer, jullie God, die jullie uit Egypteland, uit de slavernij bevrijd heb".

"Ik ben" ... dat is de naam van die God die altijd weer verrassend anders is dan alles wat wij ons voorstellen bij dat woordje 'god'.

Verrassend nabij, vooral...Want Hij IS er, met zijn droom van leven, tot in de kleinste keuzes van ons leven toe.

"Ik ben", is hij, zegt hij, doet hij.

Zevenmaal zegt Jezus in het Johannesevangelie 'Ik ben' van zichzelf.

Evangelie – de zeven 'ik-ben'-woorden uit het Johannesevangelie

'Ik ben het brood dat leven geeft, 'zei Jezus. 'Wie bij mij komt zal geen honger meer hebben, en wie in mij gelooft zal nooit meer dorst hebben. (Joh. 6,35)

Jezus nam opnieuw het woord. Hij zei: 'Ik ben het licht voor de wereld. Wie mij volgt loopt nooit meer in de duisternis, maar heeft licht dat leven geeft.' (Joh. 8, 12)

Ik ben de deur: wanneer iemand door mij binnenkomt zal hij gered worden; hij zal in en uit lopen, en hij zal weidegrond vinden. (Joh. 10, 9)

Ik ben de goede herder. Een goede herder geeft zijn leven voor de schapen. (Joh. 10, 10)

Jezus zei: 'Ik ben de opstanding en het leven. Wie in mij gelooft zal leven, ook wanneer hij sterft... (Joh. 11, 25)

Jezus zei: 'Ik ben de weg, de waarheid en het leven. Niemand kan bij de Vader komen dan door mij. (Joh. 14, 6)

'Ik ben de ware wijnstok en mijn Vader is de wijnbouwer. (Joh. 15, 1)

Exodus 20, 1 – 21 – verteld voor jong en oud samen (in de online-viering van de Ontmoetingskerk)

... Allemaal stonden ze onder aan de berg:

Het hele volk. Mozes. Mirjam. Aäron.

De grote mensen. De kleine kinderen.

Allemaal stonden ze daar, fris gewassen, met schone kleren... terwijl het op de berg donderde en blikemde...

En toen gebeurde het.

"Ik hoor wat", zei een klein jongetje. "Ik hoor een stem. Stil nou allemaal, want iemand wil ons wat vertellen".

En toen ineens hoorden ze het allemaal.

"Ik ben de Heer, jullie God", zo sprak de stem.

"Ik ben de Heer, jullie God", Ik heb jullie vrijgemaakt toen jullie onderdrukt werden."

"Zorg daarom dat je Mij dient, en niemand anders. Dan blijf je vrij." (1)

"Doe niet alsof je precies weet hoe God is en hoe Hij eruitziet. (2)

"Wees voorzichtig met het woordje God. Noem Mijn naam niet bij dingen, waar Ik niet mee te maken wil hebben." (3)

"Op Mijn dag zal iedereen vrij zijn, dat moet je vieren." (4)

"Je vader en moeder horen bij je. Laat ze niet in de steek, zorg dat je samen lééft." (5)

"Houd het leven hoog!" (6)

"Blijf elkaar trouw." (7)

"Eigen je niets van elkaar toe. Houd niet voor jezelf wat van iedereen is. (8)

"Leef met elkaar in waarheid." (9)

"En gun elkaar het goede van het leven." (10)

En toen werd het stil. Heel eventjes. Maar toen riep het kleine jongetje, dat als eerste de stem had gehoord, ineens: "Tien". En tegelijk hield hij zijn tien vingers omhoog. Hij had op zijn vingers meegeteld.

"Dat klopt", zei Mozes. "God heeft vandaag tien gezegdes aan ons gegeven. Voor elke vinger één. Zodat je ze makkelijk kunt onthouden.

Het is een soort uitnodiging van God. 'Zó kunnen jullie het vast', zegt hij."

"Het zal niet gemakkelijk zijn", zei Mozes. "Maar het gaat erom dat je blijft geloven dat het op deze manier moet kunnen. Wat dat gelooft God. En als God dat gelooft... waarom wij dan niet?"

Ik klem mij vast aan uw getuigenis.
O Heer, laat niet vergeefs mij op U hopen!

verruimt mijn hart en maakt mijn reis gewis.
Ik zal de weg van uw geboden lopen.

Gij zijt mijn licht, mijn dag bij duisternis,
Gij doet uw woorden voor mijn ogen open